

Nr 92.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän; given Stockholms slott den 23 februari 1945.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän.

GUSTAF.

Thorwald Bergquist.

Förslag

till

Lag

angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856)
om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän.

Härigenom förordnas, att lagen den 15 december 1939 om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän¹ skall gälla krigsriskersättning som belöper å tiden till och med den 30 juni 1946.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

---

¹ Jfr SFS 1944: 113.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 februari 1945.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med cheferna för social-, finans- och handelsdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist, fråga om *utsträckt tillämpning av lagen om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän*. Föredraganden anför därvid följande.

I lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän stadgas, att krigsriskersättning skall, i den mån Konungen därom förordnar, av redaren insättas hos postsparbanken för den ersättningsberättigades räkning. Enligt lagen äger Konungen förordna, att av krigsriskersättning, som skall insättas hos postsparbanken, högst hälften skall under villkor som Konungen bestämmer innestå viss tid, ej över två år.

Lagen gällde ursprungligen krigsriskersättning som belöpte å tiden till och med den 31 mars 1941. Sedermera har lagens tillämplighet successivt utsträckts, först genom lagen den 14 mars 1941 (nr 143) att avse krigsriskersättning som belöpte å tiden till och med den 30 juni 1942 och därefter genom lagarna den 30 juni 1942 (nr 528), den 30 juni 1943 (nr 463) och den 24 mars 1944 (nr 113) att avse sådan ersättning som belöper å tiden till och med den 30 juni 1945.

Genom kungörelse den 15 december 1939 (nr 857) ha föreskrifter meddelats angående lagens tillämpning. Även för dessa föreskrifter har giltighetstiden utsträckts i den omfattning som nyss angivits.

I kungörelsens 1 § meddelas bestämmelser om insättning av krigsriskersättning hos postsparbanken. Dessa bestämmelser gälla endast krigsriskersättning till befälhavare och besättning på svenskt handelsfartyg om minst 80 registertons nettodräktighet. Enligt bestämmelsernas ursprungliga lydelse föreskrevs, att om krigsriskersättning för en och samma kalendermånad — efter avdrag för hyresavgift — uppginge till mer än 50 kronor, överskjutande belopp, på visst sätt avrundat, skulle av redaren insättas hos postsparbanken för den ersättningsberättigades räkning. Den nu återgivna paragrafen har ändrats genom kungörelser den 14 mars 1941 (nr 153) och den 19 juli samma

år (nr 661). Båda ändringarna inneburo uppmjukningar av insättningstvånget. Enligt paragrafens nuvarande lydelse är det fria månatliga beloppet av krigsriskersättning utöver hyran höjt till 150 kronor. Där sjömannen så begär, skall från insättning undantagas ytterligare högst 100 kronor, om och i den mån motsvarande belopp av hyran skall på grund av dragsedel utbetalas till person här i riket eller insättas i svensk bank.

Enligt 6 § i kungörelsens ursprungliga lydelse skulle av belopp, som insattes hos postsparbanken, hälften regelmässigt inestå intill dess två år förflutit från insättningsdagen. Denna paragraf upphävdes genom kungörelse den 15 mars 1940 (nr 149). Därefter ha sålunda sjömännen varit berättigade att omedelbart lyfta hela beloppet av den krigsriskersättning som insatts hos postsparbanken.

I 7 § av kungörelsen stadgades ursprungligen, att postsparbanken allenast såframt synnerliga skäl förelåge finge avsända medel, som enligt kungörelsen insatts hos banken, till plats utom riket. Genom kungörelse den 30 juni 1943 (nr 464) uppmjukades detta stadgande så att för medlens avsändande till plats utom riket numera endast erfordras skälig anledning (ej synnerliga skäl). I fråga om översändande av medel till plats, där sjömannen har sitt hemvist, gäller överhuvud ej någon inskränkning.

Enligt 14 § i kungörelsen må framställning göras hos Konungen om undantag från vad som stadgats i 1 §, när särskilda skäl därtill äro. I fråga om den som har hemvist utom riket må enligt 3 § befälhavaren medgiva undantag från vad i 1 § stadgas, såframt det finnes kunna ske utan menlig inverkan på förhållandena ombord.

Insättning och uttagning av krigsriskersättning har under åren 1943 och 1944 ägt rum i följande omfattning.

Månad	Insättningar Kronor	Uttagningar Kronor	Kvarstående behållning Kronor
<i>1943.</i>			
Januari	2 408 281: —	2 067 887: —	15 665 197: —
Februari	1 892 741: —	2 255 042: —	15 301 341: —
Mars	1 726 829: —	1 850 942: —	15 174 143: —
April	1 743 477: —	1 464 694: —	15 451 705: —
Maj	1 939 013: —	1 690 780: —	15 700 331: —
Juni	2 084 509: —	1 505 349: —	16 277 374: —
Juli	2 286 453: —	1 639 651: —	16 925 773: —
Augusti	2 233 636: —	1 608 145: —	17 547 331: —
September	2 309 785: —	1 856 357: —	17 993 501: —
Oktober	2 276 789: —	1 692 523: —	18 579 365: —
November	1 964 056: —	2 073 383: —	18 470 038: —
December	1 974 854: —	1 640 684: —	19 296 870: —
<i>1944.</i>			
Januari	2 001 194: —	1 727 774: —	19 569 887: —
Februari	1 957 643: —	2 008 929: —	19 516 808: —
Mars	1 943 052: —	1 941 951: —	19 523 588: —
April	1 782 458: —	1 727 892: —	19 578 893: —
Maj	1 600 560: —	1 480 573: —	19 699 108: —

Månad	Insättningar	Uttagningar	Kvarstående behållning
	Kronor	Kronor	Kronor
Juni	2 040 106: —	1 553 771: —	20 185 632: —
Juli	2 048 426: —	1 305 030: —	20 931 517: —
Augusti	1 997 611: —	1 419 803: —	21 510 983: —
September	2 026 086: —	1 999 697: —	21 535 160: —
Oktober	1 048 433: —	1 236 516: —	21 350 250: —
November	1 092 693: —	1 577 059: —	20 865 884: —
December (approx. siffror)....	1 039 604: —	1 040 000: —	21 470 000: —

De skäl, som föranlett tillkomsten av ifrågavarande lagstiftning, torde all-
jämt vara för handen. Anledning till ändring i lagstiftningen synes icke
föreligga. Lagen torde därför böra utsträckas att gälla jämväl krigsrisker-
sättning, som belöper på tiden den 1 juli 1945—den 30 juni 1946. Därest un-
der denna tid väsentligt ändrade förhållanden inträda, torde Kungl. Maj:t
böra taga under övervägande huruvida förordnande enligt lagen alltjämt bör
gälla. Jag vill i detta sammanhang erinra, att sjömännen genom förordning
den 30 juni 1943 (nr 491) regelmässigt åtnjutit skattefrihet för 50 procent av
krigsriskersättning som belöpt på åren 1943 och 1944. Fråga om skattefrihet
för krigsriskersättning, som belöper på tiden därefter, torde senare komma
att anmälas av chefen för finansdepartementet. *Departementis-
chefen.*

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över ett i enlighet med
det anförda upprättat förslag till *lag angående utsträckt tillämpning av lagen
den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till
sjömän*, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87
regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av proto-
kollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemstäl-
lan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Sven Leffler.

¹ Denna bilaga, vilken är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här
uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 22 februari 1945.

N ä r v a r a n d e:

regeringsrådet KELLBERG,
justitieråden GULDBERG,
EKBERG,
SANTESSON.

Enligt lagrådet den 21 februari 1945 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 9 februari 1945, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet hovrättsassessorn Sven Romanus.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Bertil Crona.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 februari 1945.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med cheferna för social-, finans- och handelsdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist, lagrådets den 22 februari 1945 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 9 februari 1945 remitterade förslaget till *lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsrisk-ersättning till sjömän.*

Med förmälan, att förslaget av lagrådet lämnats utan erinran, hemställer föredraganden, att förslaget måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Thore Wisén.